Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ४५५३

Title शांखायन श्रौत सूत्र महाव्रतम्

Author ०

Extent २१ Age ०

Subject सूत्र. प. परिशिष्ट

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कात्यायन श्रौत सू० महव्रत

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

४५५३

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

॥दवेश्रानंदरामरामदेवस्येदंपुस्तकं॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

माहाव्रत

ऊ४

॥ श्रीगणेशायनमः ॥ अथातोमहाव्रतंतस्यपुरस्तादेवकतिपयाहेनहोताप्रे ॥ १ ॥
ङ्खफलकमुत्सादयतितिष्ठतएवोडुंबरस्यपुरस्तादादित्यस्योदयनतोयदि
पुरस्तान्नविंदताथाप्युत्तरतोयदिदक्षिणतःपश्चार्धस्यान्मूलेछेदयित्वा
घ४ प्राञ्चोदधातिछंन्नुसाव्ययघण्णुंडुंबरस्यादपिर्वाच्रीतिवाफलकानि
स्यंदृज्जुस्ताद्वाऊमात्रंप्राञ्चवत्सरत्निमात्रंतिर्यकूसंतस्यप्रज्ञातायंतस्त्वचं
तुर्वीतिविततृत्यार्धेतस्यायेवोडुंबरस्यान्यवोस्येविशाख्यौछेदयंति
परःपुरुषेवंशंचयद्युडुंबरोनविद्येतयोन्योहत्ह्नांकन्याग्रहिस्मुःकदस्या ॥ २ ॥

वार

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पुर घर

ज्यो

णानिर्व्याहरो वा स्यात्तस्यैतदुपकल्पयेत् ॥१॥ अथ यामोऽज्यूर्ज्जुं कारयेति हृदि
त्रिगुणे परो द्विव्यायाम एतावद्धोतारमामितमौडुंबरीमासंदीमुपक्लृप्तां संश्रंतिन
१।७ स्यैद्राविसाच्चाः पादाः मवंत्य रत्निमात्राणि शीर्षण्यपान्यन्यानि तासं हतमो
४। ञ्जी[illegible]भिःसांभ्रामिर्विवयंति त्रिगुणमिंपुसत्वविस्रणानि ॥२॥ हा अथ्येतां वीणां
तततंत्रीमुपकल्पयंति तस्याः पाल्नाशीस्तनामनवस्रोडुंबरोदं[illegible]पिवौडुंबरी ड।
स्त्रनापाल्नाशोदंडस्त्वामान्तडुहेनसवैरोहितेनचर्मणावाद्यते ल्नोम्नानिषी
व्यंति तस्यैह्लोदंडं दशाधन्तति विध्यंति तद्दशादशारज्जूः प्रवयंति ताऽअथैनाना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वर्धयंति दंडस्य मासा वीणा शततंत्री भवति वेतसशाखास्य पलाशावादिन्युप ॥२॥
रुद्धा भवति स्वयं ततावाशा रषीकाघाट कर्करी सवाटरिकाः कांडवीणा पि
छोरा इति पत्न्य उपकल्पयंत्युप मुखेन पिछोरां वादयेद्धादनेन कांडवीणां ता
घाटरीरित्याचक्षते या वैरीमदुवाद्यत्क्ष्मारातिं स्याद्धिपंतं जनयेत्॥ २॥ ३॥
2 चतुरोडंडमी नद्धयेयुः संहनान्नानुकल्पयंति सर्वस्यो द्यावा-अभितो द्वारे बाह्ये बहिः
सदसं भसे संहनान्नावा संजयत्परस्यो द्यायद्गिश्रमितो द्यायवा तु स्त्रेतः सदसं धे सहनं ना
वा संपातियदिप ट्रस्पूर्टहिणा मेर्स दसएक मुत्तराईए कं मुंजानां व कुशानां वकृत्वमिध्ययिवसंस्कुर्वी॥२॥

 ति तस्यांलिख

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ह
न्नात्याग्रणोत्थाप्यतरे दीहिताः प्रति पुरुषं हंसीः कुर्वते यथा प्रादेशमात्रेणोपरि
न्नमेस्सुरघयामाज्ञी नीयं पर्वेष्यं त्यो नवंति ताभ्यां प्रत्येकं नवानूकांलेशानुप
कल्पयति ॥४॥ अथैतमश्वरथमुपकल्पयांतिवितथं वरूथं धनुश्चत्री त३
ष्ट स्त्राजानं वा नैशमात्रं वा जेरस्तारं यदि राजा वा राजमात्रो वा नवि
घेत यए तां धियं विधास्य एतत्कुर्यात् उत्तरेणाग्नीध्रीयं प्रांच्यो मध्ये स्थूले विमि
न्वंत्मारवणाय तदिस्संवर्तं वोत्तरं वाश्वमर्णानि वितं न्वंति तन्नसपात्रणाति
विध्येजगब्वननाग्नीध्रं बर्हिर्विद्धवरं स्वनंति तमेतस्याः पात्रं नानस्य तथनस्य
ध्रं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

र्भेण गान्नि विततं त्वं तिति तन्त्रस पत्रेण तिविध्येऽज्ञ ब्रूनेनाग्नीध्रं बर्हि प्राचीनग्रीवे ॥३॥
णोदीचीनग्रीवेण वोत्तरतो न्नो म्ना निषीदंति तं तस्यै व लांगूनेन काले म्म नि
डुडुनि माद्भूंति ॥५॥ अथ यद्दूरापयेस्त्री पुमांसो वं इंखलतीत्युपकल्पयं
3 ति तदेतस्तु राणां पुरस्तैनकार्यमेतस्मिंश्च मुपक्लृ से सास्थिते दृशा मे हनि स
दोह विर्ध्नीनां नानि समूहं त्वाग्नीध्रं पत्नीशालं तं त्वायनवे कुशोर्व ऊत्तमु
पस्तृणंति कतिपयान्कुशरौनिोन्निदधति प्रातस्नूसीन्यः ॥६॥ अथ महा
रात्रे मत्स व्रताय प्रातरनुवाकमुपाकुर्वीति यथारिपसस्त्रमनुब्रूयात्तस्य ॥३॥
८२

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पंचविंशस्तोमो राजन्यं तं पृष्ठमग्निष्टोमो यज्ञो ऽथ्योत परिष्टवनीयामवं
तित्रिवृत्स्पंचदशं सप्तदशे एकविंश इत्येतान्तो वैकादशिनानां विकः स्व
नीयाएद स्यास्थ्न्षेष नः प्राजापत्यास्पाज उपाजं त्योनिरुक्तेएद उपां
शुप्रात्ये जापत्यस्तेय त्रवपासु ऊतासु संप्रसर्पति तदेतत् प्रेरवमिश्रं
वहिर्वेदिं प्रद्धात्यां ततरणवात्वाजो रूरो तीर्थतेन प्रहृत्योत्तरेणाग्नी
श्रीयो धिस्म्यं पर्याहृत्य सर्वया द्वारा सदः प्रहृत्याग्रेणो त्तरेण होतु धि
ष्ण्यं प्राजु पनिदधत्येवमेव यस्यायस्य वहिर्वेदि भवति यथा संचरं प्रस

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पीतो न वर्तते तथाहस्त्योऽनरतस्तुपनिद्धतितस्योग्रौतः स्ववनं स्यादिति पेयं स्तु ॥४॥
श्वन्तं गारीयं ॥७॥ विशो विशो वो अतिथिं पिमित्याज्यं तस्य द्वादशार्हर्वशःश
स्त्वाग्निं नरो दीधितिभिररण्योरिति हस्तच्युतं तस्य च विंशत्यनुस्वमनुपसंशांसति तद्दिश्य
स्त्रां त्रिष्टुभः प्रमम्भुः उग्रः कुविदङ्ग मसायेर्ष्व सद्धतिवायव्यं वैद् वाय
स्वं वाम्ने चावरुणं यथा विष्णुर्वेति कश्चन तत्कतमो य हि यानामित्याश्चिनं
कस्यामहास्मर्ह धत् कस्य होतुरित्यैन्द्रं को वस्त्राता वसवः को वस्तेति वि
श्वा देव मुतस्यान नः सरस्वती जुषाणेति सारस्वतं स च स्व वह्न्य ताः स्ततस्यप ॥४॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ःशस्त्रामेकाहिकंवाप्रातंसवनंकुर्यात्प्रातःसवना ॥ ८ ॥ ७ ॥ अथातोमाध्यं
दिनंसवनंमावलारयंयघ्रोतय इतिमरुत्वतीयस्यप्रतिपदिदंवसोसुतमंध
रात्वनु चरणएवनिर्येकाहातानोसस्सुमेजरितःसाभिगवेगइतिवासुक्रं
स्तवेशस्त्रामहांइंद्रोनवदाचर्षणिप्राइत्येतस्मिंस्त्रेछुनेविंदंद्ध्यसुनेस्त
क्रेपछैः संशिस्येद्इतिन्वाउमरुत्वतीयां ॥ ९ ॥ अथातोनिष्केवल्यंसंस्थि
तप्रातःसवनेप्रेरखावतोरवानेयेदितिस्थास्थितिःशस्त्रमरुत्वतीयइति
त्वेग्यंजमैनेवस्वंभिक्ष्यांपदंव हुरंगुतंवग्रामावैतत्पश्चावुंदीवीनात्यंक ज

घ१ य१ ह१

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कं निष्क्रमयो नयतः स्रक्तुरंगुलेष्ट धायय बहिः स्रक्तुरंगुलाभ्यां लेखवे लेखवेयित्वा ॥५॥
प्रेंखावैँ वटौरवानये दक्षिणं हवमथोत्तरं प्रांचो वोदंचो वोत्तराष्ट किरंति
त द्विशारव्यामवधसत्यादीवीनाग्रं वंशमध्यादभ्यतिशीर्स्रीहोतामित्रीत्रीं ने ३
5 यदि ह्रस्वं स्यादूर्ध्वबाहुर्निमीत द्वष्ठपर्यु ऐपर्यूषति यथानव्यथेयातामन्ये
त तु प्रेंखवृक्षेकं रज्जुभिः स्यनुवीतमुपरिक्षयति यथा नसंभृश्येते प्रेंखे लाद
क्षिणं प्रेंखस्थूणां दक्षिणां रज्जुं बध्नाति दक्षिणतरां प्रेंखस्थूणामुत्तरांर
ज्जुं बध्नाति तस्यां बध्यमानस्यां स्यतियथा प्रादेशमात्रेणोपरि भूमैस्यात्तदसस्त ॥५॥

लेनो ८

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्कुशैः प्राचीनाग्रैः स्तीर्णोदीचीनाग्रैश्चाभ्युपोहतीति दक्षिणेनिवीत्वं पर्यूक्षतियथा
न व्यथेत तस्मिंवाध्योत्तरस्यां प्रेंरवस्थूणायामुपाश्रयति तच्छस्ते महत्वतीये
यथास्थानं स्थापयेत् ॥ १ ॥ अर्द्धः ॥ अथाध्वर्युमीहं दृढं ग्रहं गृहीत्वे त्यनेन
हेतुर्भिम्यं प्राङ्मुखः प्रविशेति तदेवोत्तराहाध्वर्युरुपर्दे मेतिस्वउत्तरेणोत्तरां
प्रेंरवस्थूणामुत्तरेणाध्वर्युं प्राङ्मुखः पनिष्क्रम्य हर्वे याद्यायेरश्मीध्रं प्रपद्यो
त्तरेणाग्नीध्रीयं धिष्ण्यं पर्येत्य पश्चात् पश्चिमतः दक्षिणं जान्वाच्य स्तुवेण
न्यस्तान्याउपहत्यजुहोति ॥ ११ ॥ अग्नुष्मन्नायजं विष्णा पूरयेत् तरं सवी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

युषे हृदस्मा मायुर्वीमाद्यं मत्यायुर्यज्ञाय यज्ञियंत्त यामह मायुमायुष्मानु ॥ ६ ॥
त्या समस्ये प्राणः संचरति प्रजापते हृदयायकं सर्वानु विनु स्वसंतस्यो ष
6 मय्यस्तु शरदः शतं स्वाहेति प्रथमां दिवे स्वाहांतरिक्षाय स्वाहा पृथि
व्यै स्वाहेति तिस्रो गवे स्वाहा वाचस्त्वाहा वाचस्पतये ब्रं स्वाहेत्युपरा
स्तिस्रो यदिदमितिहेति हं देवाः सह उच्चरते तेह वयं यत्ना मह यदेस्य म
मितिव्रतां वा वो राजन्यतुलामतिहवाचस्पतेस ह स्वमे यो ऽस्मां ऽभिदा
सति स्वाहेत्येष मीक्ष्णत्वा प्रथासं यतनंस्तु वंनि ध्यय यथा प्रपन्नं निष्क्रम्याय ॥ ८ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भृद॰

णा उत्तरेण स्तुतिं प्राउ॰ तिष्ठन् परिमाद्यां जपां जपति वा गायत्रीं विष्णुर्विष्णुर्मा युरे
काये वा हीं द्रोवतीरि विष्णुथ विदामनवं नू विद्राई थ्या त्रिवनिष्टं नन्तिं यथा गमु
पतिष्ठांता॥१२॥ न मस्ते गायत्रायय ते शिरो यत्ते शिर रतिस्वर्वाँ नमस्ते पु
रायंतरायाय यस्ते दक्षिणो बाहुर्यस्ते दक्षिणः पक्षो रथंतरं दक्षिणं पक्षं नमस्ते
वृहते यस्य उत्तरो बाहुर्यस्य उत्तरं पक्षो रथ्युत्तरं पक्षं नमस्ते वामदेव्याय
यते मध्यं पत्रात्मेति मध्यं नमस्ते यज्ञायज्ञीयाय यस्य शेषो पुच्छं प्रतिष्ठा
पुच्छं समिद्धं स्यो विलम्बनागानुपतिष्ठे यथुत्तरं वेदौ यवचयात्रे वतिष्ठं ना

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दिशामुपतिष्ठते ॥ आकाशं शान्तो यो ये कुर्दुरिति ते हे क ॥ आ कुर्दिशो नैवोपतिष्ठेत ॥७॥
यचुतस्त्वद्विौसुनून्नीमा सिश्रेछोर ह्विमदैवानां संस्थया तन्वा ब्रह्मजि
न्वसितया मा जिन्वतया मा ऽजनयत या मा पाहि ब्रह्मवर्चसमन्नं घृ सवि
चि बिंधानमस्तो अस्तु मा मा हिंसीरिचयपदहि णाहत विशति पश्चा रव
प्रांु. प विश्य स्वदन्वार म्यानु स्रजबाग्यता ॥ श्रोस्त ॥ आधिसर्पणान्तूं।
॥१३॥ स्यपुरस्ताद्देवछंदोगेभ्यः शीर्षण्यां स्रुचालिंगादयेतस्य पुरस्ता
द्देवाध्वर्युणा संवादयेत तद्वादशान्तत्व स्रुह्मीशंसेत् सत्या गृणीता दिहत ॥१४॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मात्मानं चपवद्दानुष्ठंगां यज्ञसंक्ष्रिष्यास्यविद्रुतत्वं वप्रयागृणीतादित्यथप्रस्तो
तारमाहसक्षसुस्तोत्रियासुपरिष्टात्सुनः प्रवृत्ताचावद्दीदंजप्यमित्यथा
ध्वर्युः स्तोत्रमुपाकरोतियत्त्रिवोजातासंदीमधिरोहयथप्रस्तोताप्रति
हर्त्तारोवृस्याचधिसर्पतउपगातास्वोजातेवप्रथमोवीणांप्रवादयंति
तंपत्न्यो[illegible]नुप्रवादयंत्याघ्नंतिडुंडुभीनांहरंतिन्हमिडंडुमिंकुर्वंति
व्रोषंव्रोषव्हतोथमर्त्कुंमात्रपोविनृत्यौमाजोत्रीयंपरियंतिहैमहाडु
इदंमधिदंमधित्येतावावंवदंचंप्रदक्षिणंत्रिःप्रसत्येविहर्मीततजन्धं॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

॥१९॥ आप्येतमध्वरथं युञ्ज्याद्ग्रेण दक्षिणां वेद्यां संततं सं नर्द्द आतिष्ठति राजा वा ॥ ८॥
जमात्रो वाधनुर्मात्रीं ग्धे रत्ना ट्वायसो मितो वेदिं त्रिः प्रसव्यं विपरिवर्त्तमान
द्रतमाख्याणं विध्यति तन्त्रसव्यत्रेणाति विध्ये देवं द्वितीयमेवं तृतीयं तं शं वं मुद्वं
अखतितं तान्नेववि मुंचं यथास्तोता समसुक्तो क्रियास्परिशिष्टास्याहा
वेलन्यथहोता दक्षिणेन प्रादेशेन प्रेंखफलकं वन्मूनिव संन्म जं शं जवति सं
महान्म हस्याद्धा दिच्यायो परि प्रेंखफलके प्रादेशं निध्नयजपति सं दे
वो देव्या दध्यादिच्यायो परि प्रेंखफलकात् प्रादेशमात्रे प्रादेशं ध्न ॥ ८॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तिरूद्रास्वात्रैष्टुभेन छंद सारोहं तु तान ह मन्चारोहामि स्वाराज्याये त्य
यद दिलंगा गमात्म नो तिहरं जप [illegible] ।१

धरयं त्रिपति सब्रह्म ब्राह्मण्या दोर्धरि च्यथो पनि धरय प्रेत्य पूर्व कं त्रिरभ्यं न्य
त्रिरभ्यवानिति ।१५। श्यायेन दुरसा सं स्पृश्य दहि एं गागमात्मनो तिहर
जप च यको सिवस वस्त्वा गायत्रे ण छंदसौ रोहं तु तान हमन्वारो हामि राज्या
ये न्य यद हि एं गागमात्मनोति हरं जप न्या दिप्या स्वा जागतेन छंदसा
नरं गम
रोहं तु तान हमन्वारोहामि स्वाराज्याये च्य यद हि एं गागमात्मनो हर य
जपत्या दित्या स्वा जागतेन छंदसा रोहं तु तान हमन्वा होरा [illegible] कामप्रा
येत्य यसमधि स्त्य प्रांवो पादा उपाव हृत्य नृम्णो मति छा प य त्य य त्रि दम्
सा मा ज्याये त्य पो नरं गागमात्मनोति हरं जप वि श्वे वा देवा पान्तु [illegible] वेन ध्व

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रांक

न्यत्रिरभ्यवानित्यथोपरिष्टात्प्रेंखफलके दक्षिणेनारत्निमुपस्थं कृत्वा दक्षिणेन प्रा ॥ १८ ॥
देशेन पश्चात्प्रेंखफलकमुपस्पृशति प्रजापतेति द्रौ रोहतु वायुः प्रेंखं यश्चितोच्यय
त्रिरभ्यन्यत्रिरभ्यवानित्यथ प्रांचौ पाणी परिगृह्य जपति ॥१६॥ ७॥ संवाक
प्राणेन समहं प्राणेन संवं चक्षुर्मनसा समहं मनसा संप्रजापतिः पशुभिः
समहं पशुभिः सुवर्णो हि गरुत्मान्त्रेमां वावं वदिष्यामि बहु करिष्यति बहु
करिष्यन् बहोर्भूयः स्वर्गमिष्यति स्वर्गमिष्यन्नित्यथ त्रिरभ्यन्यत्रिरभ्यवानि
ति सर्वे स्थ एवाथ प्रस्तरं विनिनीषमाणे प्रास्तं प्रास्तो ब्रह्मण वदनाय ॥ १९ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रेवहोताप्रेस्वमधिरोहति न त्र्वेंस्रग्टहपतिकाष्ठ सीरधिसर्पेच्युत्तमायां
स्तोत्रियायांपरिशिष्टायामवंत्त्णांतिडुंडुमिं ननत्त्णांतिद्रूमिंदुंदुभिं
मुपरमंतिब्राषंब्राष्म्हतोथहर्णंकुंनात्रपोविन्द्रचामार्जालीयंपरियंति
मार्जालीयेताःकलशानवनिनीयोपनिधायपथेतमुस्तज्यंतएषेति
प्राहप्रोक्तेहोतावाश्वंपछत्याहावडाचृतिवानुवषट्कारांउपप्रतिहार
मत्तवेनुरमतिप्रतिहृतन्त्राकयतेध्वयोशोंसावोउद्रचुत्वेराहयथास्य
वाकसर्वाेन्नन्यावावोतिवदेडुविराह्यत्रिरुपांस्तुहिंतोन्यापांस्तुन्तमीशांसं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रै स्प२

तस्यात स्तस्यातः॥१७॥ इति शांखायनसूत्रे सप्तमोध्यायः॥ ॥ उष्ट्वेराहूय

त्रिरुपांशु हिंकृत्यब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्तादियं पित्र्यो राष्ट्र्ये ग्रे विश्वे स

दवाममम्भूदुवेतु यज्ञियाइत्येतास्तिस्रस्त्ववः सन्न र्च्छोशंसः स्तात उपांशु प्रणु पछो ३

10 वन्नूवर्छोयात्मनेवाव मुसृजति तदिदास भुवनेषु ज्येष्ठमिति स्तोत्रियः स्व च

स्तदेतं नवर्ध्ववनेनवात्यान्यपस्तयिवाकं नित्य प्रौशाकयनाषाकोश्रुरुणः

सुपर्णहिरू ति वंयोऽग्रदधज्ज्योतिरषिज्योतिरं तौ हमें तं नाम गुल्यं उस्टग्निदं

तदेकं परञ्जतएकमितितितिस्रएकपातिन्यस्तास्त्रयो विंशतिः त्रिःशस्तया॥ १०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रथमांया सह पंचविंशतिः स एष आत्मा पंचविंशस्तं नदेनोपसृष्टं शंसति
नदं व उदतीनामिति त्रिष्टुना निरुवीणि पदानि करोति नदस्योत्तराणि प्रथम
मां त्रिष्टुभेन पदेन प्रथमं नदस्य पदमुपसंधयावस्यति द्वितीयेन त्रैष्टुभेन
द्वितीयं संधाय प्रणौति तृतीयेन त्रैष्टुभेन तृतीयं संधायावस्यति चतु
र्थेन त्रैष्टुभेन चतुर्थं संधाय प्रणौत्येवं विहृतां प्रथमां त्रिः शंसति
परा त्वै उत्तरा एवं विहृता ध्रुवया तृतीयायाः त्के स्य तस्या उत्तरमर्धर्चमुप
सृजति नदस्य चोत्तरं तेऽवस्त्वा द्विपदानां शंसत्यात्मानं शस्त्वेया

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

संशांस

स्तृद् दोहसं संसतिता॰ अस्य स्तृद्दोहस इति तामर्द्धर्चशः ॥१॥ अथैतान्निशीष

ण्यानि हवानि शंसतीन्द्र मित्रा आथिनन्द्रेण सं हीन्द्रो दधीच ऊनि छंनोजनसा सह

हे३ हुम् ते सुतान्न घमुक्थं जातवेदसमित्यथैतेषां हवानां योऽसामगास्तुवीरं

स्तानि शंसेदुक्थं जातवेदसं हैमित्यैतस्मिंनु हि एक नव चैव स्तुवते ते यदि हे४

तथा कुर्युरेतदेवशंसेदुक्थं जातवेदसमिन्द्रो नु स्यारा हेकं प्रथमे ह वै स्तु

वते ते यदि तथा कुर्युरितरेषां ये कामयेत तेभ्यः पारहरन्नाम्य वर्द्धर्चशः शस्त्रा

यस्तृद्दोहसो ॥२॥ अथैतान्येवं हवं शंसति यस्ये दमोजे॰ आकं जस्य ॥११॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

जोयुजो वनं सहाहं इस्पर त्वं वृहत। अनाधृष्ट विमम न्युनाधृष्ट आ दृष्वर्षया

धृषाणां धृषितं शवः। सनो ददातु तं रयिं पुरुं पिशंग संदृशां। इड़स्पति

स्तव स्तमोजने ष्ठितितमर्द्दु । श। श स्वाथस्य ददोह सां।। ३।। ३।। सें उरु

न्तो त्नोकमनुनेषि विद्वानिर्संहताता पद्य। शस्वाथस्य ददाहसमृथ रधं

तरस्य स्तोत्रियं पुनरादायं ककुप्कारमथस्य ददाहसमर्थ तंस्या नु

रूपं पुनरादायं ककुप्कारमथस्य ददोहसमर्थ यानयाना पद्य। शस्वा

थस्य ददोहसमर्थ तरंस्यानुरूपं पुनरादायं ककुप्कारं ऋगाथमर्थं वं

ल ४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शः शास्त्वाथस्स्र दद्दोह्संयत्एकस्वद्व्यस्वर्षलीं नामितिसूक्तं तस्य छं स्त्त
स्य द्वितीयामृद्य त्यविश्वोत्थन्योत्र रिराजगामितियेतस्य द्वितीयातामि
ह द्वितीयं करोति स्त लं शास्त्वाथस्स्र दद्दाह संतमिंद्र जोहवीमिमघवान
12 मुग्रमिति प्रहस्तौ कः स्त्र वस्त्तं पछं शास्त्वाथस्स्र होहसं ॥४॥ सस्त्वार्य जन
यंज्योतिरिंद्रयाधियातूरलिरं गिरस्त्वान्नात्मृततनसुभीहवमानो त्र
कैरभिस्पृधउस्त्रो वदिततार्द्रत्यहातां पछं शास्त्वाथस्स्र दद्दोहस
मथहतः स्तोत्रियं अनरादायं ककु प्प्रकार मथस्स्र दादाहसम पछ ॥१२॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

[दो] [दोह]

हतोनुसृप्यं पुनरायं ककुप्कारमयस्य दृसं नात्रधनयान्न वन्यथवाह

तंत्र गाथ्यमर्द्धर्चशः शस्त्वा दूर्ह्य दोसं विस्राम्मिह्यन्येऽत्रारि राजगामेति सू

क्तं तत्पच्छः शस्त्रस्य द्वितीयामनुष्टुब्यच एकद्वृद्धं व्यस्य पर्णीनामिति तस्य द्विती

यामामिरद्वितीयां करोतिस्त क्तं शस्त्वाथसूद दोहसं विस्राः स्तनात्रमिमू

तरं नरमिति प्रहस्ता क्तं स्त्वस्त स्यपत्व: प्रथमांशंसत्पर्द्धर्चश उत्तारप्रद

स्तकं शस्त्वा थसूद दोहसं ।।भा।। अप्येतानि चतुस्त्राणि स्त्वानि शंसती

त्यायमद्दनेस्तुतामिं दं हवाय हंतवे गायंति चा गायत्रिणो नचाह हंतोत्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

चतुर्दशतानिचत्वारिंशत्त्वानितत्पूर्वंकपत्नमथोत्तरंप्रकृतान्यडीषिताइतिदशतत्त्वान्यपाद्दुशि
श्रंधमइति ८
त्ययइतिचत्वारिचत्वानितान्यर्द्धंचंशइछाहिसोमइन्मदृइतिपाहंचवंतत्वंत्वि
शंसंसंचत्वेजग्मुर्गिरइंद्रस्वीरादंगिराःप्रथमंदधिरेवचौइतित्रेष्टुभमजा
गतेत्वेतेपच्छःशस्त्वाथस्तुदद्देहसां॥द्वाःत्वप्येतात्रशीतिःशंसंतिमहा
13 दंद्रोयउजसेत्येतयागायत्रीमशीतिंप्रतिपद्यातताानिपंचदशत्त्वानी
इंसोमपाएकइत्यष्टावेवेदेषतुविकूर्मिरितित्रीत्याघायेअग्निमिधतइति
पंचाचाविशंचिंदवइतिचत्वारियदद्यकत्वसत्रहंमितिपंचपत्नीवतः
सुताहमइतिचत्वारीदंद्यन्योजसोतिष्ठंनोजसासहान्निग्नोपतिमिति १३॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

त्रिंशच्च यानि तेषां यत्पुरस्तात्तन्न तं स्यात्तदुद्धरेद्यद्युत्वेन कुर्युस्तद्वहरेद्यत्र्या
न यत्परावतङ्इति दश च यानि तानि चत्वारिंशच्च यानि तदुत्तरं कपालमथस्य देहो
हः ॥७॥८॥ यदिदं दस्तुजन्मा नरस्त्येतयावाहेतीमप्राप्ति प्रतिपद्यते नान वप्रत्यक् तिं ७
वहच्यो विभ्येतदिदं द्वितीयमिति तित्स्त्रस्तं बेभिच्छानमस्विन इति द्वेन सीमदेव
श्राय दितिषट्त्रिंशतिः अत्राहृहरत्याथप्रगाध्यायः सत्राहाविंशवीरिति
चत्वारो मा पुत्रावाद्यतम्बूनेरतिचवारस्तद्धृत्सद्धिपदानुदिनं चस्यानिच्यत इति
पंचाशीषतस्मैदानरमाविदन्मद्विशांसते माउचास्मस्त्वस्तो तत्वायामिसुवीर्यं

स्त ९

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

युङ्क्ष्वा हि वृत्रहन्तमेति द्वौ द्वौ प्रगाथौ यदिन्द्र प्रागपागुदगिति समाहृष स्वच पुरूवसो
14 त्वा याामि सुवीर्यमिति द्वा व विशो वायदवियदिति पंचयः शक्रो मरुतो अप्यइति ध्यर
षट् तृतषात्रीनाहुते ते चत्वारिंशत् प्रगाथा॥ ३॥ अथ प्रत्यूह्य हुतीः शंसति मं
हे वनत्वा मद्वि इति पंचविंशति स्तास्ता विंशतिं शस्त्वाथ स्वदृदोहसं निगद्य
ति तानि निविद्धानीयात् तां पच्छः शस्त्वा स्तूयनिविदं दधाति तां पच्छो व्यवग्राहं शस्त्वा
सामस्तानामुत्तमेन पदेन प्रणुचस्तेन तेभिरिति निविदाशंसति तां पच्छः
शस्त्वाथ स्त्व दृदोहसं॥ ४॥ अथ प्रत्याहुत्य हुतीः शंसति यां पंचविंशतिं ॥ १४॥

धार ध्यर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शि

परिष्टास्ताभिः प्रतिपद्यातवयंब्रवासु तावंत इति पंचदशता विंशतिः प्रत्य
क्ष हृ ई योथप्रगाथायेषलांत्रयः परिशिष्टास्ताः प्रतिपद्यातयोराजाव
षीणीनामितित्रयः स्त्वंवोदस्ममृतीषहमित्येकानोविस्वासुहव्यामिइति
त्रयस्त्वामिदायोनरइतिवत्वारोथवात्वरिवःस्थानांसक्तानीषट्तेषां
द्वेप्रगाथावनुष्टुजतीक्ष्नमिहवंवावेभ्यदेवंवानोविश्वेसजोषसइतिवत
च त्वारिंशत्प्रगाथाः ॥१०॥ अथप्रत्यथीक्ष हृहतीः शंसतिप्रस्यपायितमहि
लैस्मा अस्मा इदंधसोवत्वंपहितन्नष्ठुनोहैलजानांहरितारायतवेदिं

ष्ठु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

शी ८ श: शस्वा २ यं

ब्राह्माशसामौम्मा सुपक्वामेरयइयं यानीत्यर्किणि आतरथांमिशृस्तुतमंत सु

छजि घांस तत्त्वं विश्वस्य जगत इति द्वशोकपातिन्योष्टं तत्रस्स्तहयें तत्रामं पु

रिं द्वहरिभिरिति सूक्ते तत्रार्द्धर्चे मं॰ मैत्यायहे द्वदोहसं ॥११॥ दृढः स्तुत भुसामे स

15 द्वितित्येतत्योऽस्मिन् हीमर्थ्यैतिं प्रतिपद्यात तान्येकादशर्च्चानि पइंद्र सोम पा

तम इत्येकादश तेषामेकमुत्सृजंतीदं वत्राय हंतव इति तमभिप्रगायतेति

चत्वारिं सरवाय आशिषामहीति नव्यएक इद्धि दय तत्रायाह्या द्विभिःस्तुत भिति

द्वे त्वे तानि षट्त्रिंशदृचानि ॥१२॥ अथ चतुःशातं गायत्रीः शंसति नकिरिं ॥१५॥

अर्द्धः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्त्वं दुत्तर इति पादुद्धिं वक्ष्ये द्वा दुहितरं मिति विन्दुर्दृशा तून इंदं हव्य हं नित्येक विं
शाति राव इंद्रं क्रिविंयथा य दिंद्र ये हंश्चा च मिति पंच दं विप्र सं प्राजं त्व षी
णि ना मुत्वा मं दं तु स्तोमा इति द्वादशार्क्षि प्र प्रद्र व परावत इति नवेति च लुः शा
तं गायत्री र्वय मु त्वा म ह व्यो त्य श्लोका कु भाः प्र गाथा इंद्राय साम गाय
त इति सर्वं तत्र द्वं च शः शस्त्वा थ स्त्र दहो ह सां ॥१३॥ अथ्येतं व श मई शः शं स्त त
त्वाव तः पुरु वसो इति तस्य स प्तद् शी जगती तां पञ्च श्चो यि के विंशी द्वा विंशी
द्वाविंशी त्रतु विंशी च पंक्त यस्ताः पं क्ति शं सं शातं दा स ... थ इति पंच दश

16

पदातस्यैत्रीति। पदानिसमस्यावस्येद्वाभ्यांप्रणुया[illegible]योदशीवत्रिंशान्त
मीवद्विपर्वेतेपञ्चःशास्त्वाथस्तदद्दोहसमाथ्येत्तोविहृतावर्द्धीवयस्त
ददृाहसंसाततत एवोन्मज्यातत्रचतुर्विंशतिन्तत्वःशस्ताभवति॥१४॥
अथैताद्विपदांशंसतीमानुकंभुवनासीषधमेति।पंचायाहि।वनसाहैस
तिन्वतस्त्रएवब्रह्मायत्त्वियद्गतितिस्रःप्रवइंद्रायहव्रहतमायविप्राय
गाथंगायततयज्जुजोषति।अवैत्यर्कमकृतःस्वकं प्रास्तोमतिपूतोसुव वे
सद्दुःउपप्रहेमधुमर्मति।हियंतःपुष्पेमरयिंधीमहेतइंद्रविभूतोद॥१६॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वन्विम्यतोन-आ न रंयंचाशविष्ठ मीमहे। सस्तुशएाधितीन्वतमस्वशालासिमं
हिष्ठोवाजस्यातयोत्वांहिराधस्यतएकद्वशिवेसनादमृत्तवेउजसेतिषलावर
षस्मेवज्रमेकोयावाजं ददवहितंसनमेतितएकविंशतिर्द्विपदास्ताः पच्छः॥
॥१५॥-अथैतादेद्वाग्नंस्तृगायत्रीशंसंविशंसतीद्राग्नीयुवंसुनइतितस्याद्वि
तीयासप्तपदातस्यानुष्टुभंस्वर्वोकरोतिगायत्रीमुत्तरांत्रिष्टुबुत्तमातांपच्छः॥
॥१६॥-अथैतद्रावपनंशंसतितुभ्येदमिंद्रपरिषिच्यतेमधिकाविप्रजितेधनं
जितेधनजितेस्वर्जितइतिषट्ताः पच्छःस्वादोरिछाविषूवतइतिपाक्कंवै

शंसनू २ धिसे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तस्यं त्रिशंसं प्रवो महे महि वृधे भरध्वमिति विराजं च वं तदई वशः अत्यास्येपिपी
षतइत्यानुष्टुभं च वं तदई वशः ॥१७॥ अथैतमानुष्टुभं समाम्नायं शंसत्यै
स्तो द्रिमां अभिस्वरेति नववंद विश्वा अविवृधं नित्य ष्ठावसाविसोमइंद्रं सइति
सूनोन स्तोगंतुमस्मइति वतस्रो मक्षिनो अस्याइष्टयइति पंचयस्ते साधि
ष्ठो वस इति स्वस्तेरो ष्टइंद्र राधस्वइति द्वे यदि इविद्म मे हंसि तिवतस्रो यो ने
रयिवो रयिंतमइति षट्तेंद्रयाहि हरि मिरितिपंचदश स प्रव थाके विहृष्ट
इति च वं यज्ञाय थाअस्रव्येति द्वे आचागिरो राणी रिवेति सर्वं रासद्ध ॥१८॥
षी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

छामहं ह्वासीति सर्वं तद्दद्वेवशः ॥१८॥ अथैतं त्रिष्टुप्शतं शंसति हिरण्यस्तू
पीयं वयातजतीयं वसजनीयं वाध्वर्यवो रभरतं प्रायस्तोममिति वायया
ह्यवारिउपवं धुरश्छायुधस्यातवृषभस्य स्वराज इति सूक्तेन एणा मुच्चानतमे
जीर्णिरुच्छेरिति तृचमासत्योयातुमहवांस्ते जीवीति सर्वं त्यानि सूइं
दूसदने अकार्युउब्रह्माणीति सूक्ते तत्रपुरस्तादुउब्रह्मीयस्य पदानुषंगां
छंसति यो व्यतीरफाणयदिच्येतस्मिंसूक्ते प्रथमर्या अर्धर्चमुक्त्वोपरमति
॥१९॥ अथ प्रथमायास्तृतीयेन पदेन द्वितीयायाः प्रथमं पदमुपसंधाय

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्राणोऽपानः प्रथमर्च्या उत्तमेन पदेन द्वितीयायै द्वितीयं पदमुपसंधाय यावस्यत्य

र्चा द्वितीयायास्तृतीयेन पदेनोत्तमायाः प्रथमं पदमुपसंधाय प्राणो व्यान द्विता

यार्चे उत्तमेन पादेनोत्तमायै द्वितीयं पदमुपसंधाय यावस्यत्यर्धर्चशः परि

18 शिष्टेन प्राणोऽर्धर्चो उदु ब्रह्मीयस्योत्तमां परिशिष्या ह्वयते त्रिः शस्त्वा या

परिदध्यादिति परिधाय योऽत्र वीर्यं जपत्यैकाहिकं सर्वं महाव्रतिकमुत्तरं मह

दसि यशोऽसि भर्गोऽसि भौमोऽसि मनुं दासि मम भोगाय भवेति ॥ २० ॥ तद्देत

देतच्छस्त्रायां स्तुवद्दोहसि यावच्छस्त्रमुपसं जन्यां संख्यायमानायां भवति ॥ १९ ॥

१४ गो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ते

तस्मीं शंसं हृहतीसहस्त्रंसंपद्यते त्रिरवाक्रयातस्तोत्रियेनिविदें पैरिधमनीया

य्येसमानीयान्यानन्नुवषट्चतएवप्रैरवं प्रभ्रुंतिसग्रहमेवायंतं प्रांडुःपा

वरोहतिप्रत्यकुप्रैरवफ़त्वकमेपोहतिपरामृशन्त्रहंजपतियमिमंप्रजूर्यी

यं प्राजैयिष्ठंस्तामन्वसानीत्यध्वयडिपहवमिहृ[illegible]हयत्पोजसेत्वेतिवे वा ४

त्थकर्माण्णातिग्राह्यस्तस्यमहृउपमायंतुमजुयः सनीलाउपमान्

हुरूपमामनीषाप्रियामहंतन्वंपश्यमानोमयिरमोदेवानामोजसेच

त्पथ्यचमसान्त्रमहृयंतिदेवोसिनराशंसइतिकृष्ठंमाध्यंदिनेसवनं।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

॥२१॥ अथातस्तृतीयसवने तत्सवितुर्वृणीमहे द्यानो देव सवितरिति तृचौ प्र
तिपदनुचरौ वैश्वदेवस्यैव एव नित्य एकाहातानस्तद्देवस्य सवितुर्वीर्यंम
हदिति सावित्रं तहि द्यावापृथिवी विश्वशंभुवेति द्यावापृथिवीयं किमुः
श्रेष्ठः किंय विष्ठोन्नाजगंनित्यानेवमस्य वामस्य पलितस्य होतु
रिति सात्रिवं वैश्वदेवं तस्याः सामुज्ञाऽधि विहरंति समानमेतदुद
कमित्युक्थं तेऽर्धर्चशः शंसति पच्छ इतरास्तृचः स्वानो नाडीयेति वि
दंदधाति पंचजनीया परिधानीयेति न्वा उ वैश्वदेवं ॥२२॥ अथातो ॥२१॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ग्निमारुतं वैश्वानराय पृथुपाजसे विप इति वैश्वानरीयं प्र यज्यवो मरु
तो भ्राजदृष्टय इति मारुतं तेषां यदि यज्ञायज्ञियमग्निष्टोमसाम कुर्युस्त
स्योक्तो स्तोत्रियानुरूपो तयोर्दिष्टं यं यद्युवाद्द्यतां तमग्ने तव श्रवो
वय इति स्तोत्रियः स एवात एवोत्तरः सूक्तानुरूपो यद्युसर्वस्मिन् नेर्वै
स्तु वीरं नाधिनं न स्वहृ क्लिमि रिशिं त्येतस्य बलनुरूपं कुर्वीताद्दुर्वेदिः श
स्त्रं यद्युवा अतिछंदसः कुर्युरग्निं होतारं मन्ये दास्वंतमिति स्तोत्रिय
स एवोत एवोत्तरः सूक्तानुरूपो यायासप्तमी सूक्तस्य तां चतुर्थीयां करोति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सोनुरूपोयंनायतमनुष्टोयरीमणीतिवास्तोत्रियस्तृचोतएवोत्तरःसूक्तानुरू
पोविचनुरंधास्त्वंनात्रयज्ञायज्ञीयस्ययोनिमनुशंसेइतिछातलवपुषे
धसचिदृशतमितिजातवेदसीयमित्याग्निमारुतसूक्तानीत्येतस्याहः
सूक्तानितदग्निष्टोमःसंतिष्ठतेवसंत्येतांरात्रीं॥ ॥ अथप्रातरुदनीय ५४
मतिरात्रमुपयंतियएवासौप्रायणीयःषडहनीयस्तत्रसर्वान्करस्त्रान्
बाध्यप्रेष्यतिमित्रावरुणःसर्वेष्वृषःसुतेप्रथममासंदीक्षितवसनानिवा
वसतेतानिनवरात्रायनिवसंत्युत्तमायचर्मस्थायाथेतरान्मासानजिनानि॥२०॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वाईवसानानि वा वसते तस्मिन्नूह्निसंस्थिते कर्माणि क्रीयंते न परस्मात्रोवस
तीवशीरकं तिनातिप्रेषमाहन्तुकृतिस्मिहयन्तूं बियंत्यवनूथं क्रियतेवनथ
कर्मीतयदियज्ञागारे नौ हृयमाणा भवंत्या दवत एतस्मैरवमिश्रयपुष्पपेतो
त्रेवस्यात्मज्ञातो नमथः प्रज्ञाता दयनीयाप्रज्ञातान्नवंध्यात्तस्येव पायां
संस्थितायां दक्षिणाग्नौ पराध्नौ हृदे: किंचित् परिश्रिच्य तस्मिन्नुपविश्य के
शश्मश्रूणि वापयंति सर्वाणि च लोमानि नखानि निकृंतयंते स्नात्वा लंकृ
तं स्नुषीं बानू पर्यस्यं च्या केशानां संजननात्परिशेषमन्नवं ध्याप्येत्स्थापयंति

मं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हृदयस्य स्तोत्राः संतिष्ठंत तस्यां संस्थितायां यथासंप्रकीर्णमग्नीन् समारोप्यांतरे
णान्वात्वा नोपकरणउपनिष्क्रामंत्युत्तरतउदं तावोद्धितव्याय तनान्निन्हचा गोमये
नोपलिप्य मथित्वाग्नीन्विहृत्य प्रणीताः प्रणीय प्रणीकृतीर्कृत्वाप्रयगुदवसा
नीयायेष्ट्या यजेत यत्राग्निहिताग्रयोऽभवंस्तत्र ये नाहिताग्रयो गृहपतिमेव
तउपासते सकाममेवष्टस्यषमनीयेन्यजेतकामेनयजेत यदितु यल तेत
एवास्य सत्रेण स्वचिन स्युस्तेभ्यस्तद्दृष्टादृष्टहृयं स्यादत्र संवत्सरः संतिष्ठते यथा
तो होत्राणामेवमीमांसा तस्यात तस्यात ॥२४॥७॥ ॥इति शांखायनसूत्रे
महाव्रतं समाप्तं ॥ ॥ श्रीमजीस्तु नदुरूपोत्तमेन लि॰ [redacted] ॥२१॥
॥ ३ ॥ ७ ॥ ॥५॥ ३॥
॥ देवेश्रीनंदरामराममदेवस्येदं पुस्तकं ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri